

TREDJE SÖNDAGEN ”UNDER ÅRET”

ÅRGÅNG C

Första läsningen: **Neh 8:2-4a, 5-6, 8-10** (*De läste ur Guds lagbok och tolkade den*)

Herrens lag ger anledning till både gråt och glädje. Precis så är det också när vi hör Jesu ord: vi inser våra brister och syndar men gläds åt att Gud trots allt vill förnya sitt förbund med oss. Vi firar denna glädje med söndagsmessa, söndagsmiddag, söndagsbibelläsning i hemmet. Vi överväger som Nehemja hur vi kan göra samhället bättre. Han tillrättavisade skarpt de rika och fick dem att efterskänka alla skulder.

Andra läsningen: **1 Kor 12:12-30** (*Ni utgör Kristi kropp och är var för sig delar av den*)
(alternativ, kortare läsning: 1 Kor 12:12-14, 27)

I det grekiskt-romerska klassamhället måste Paulus ord om kroppsdelarnas gemenskap ha väckt blandade känslor. Filosofen Platon såg samhället som en kropp men hans mål var en effektiv totalitär stat. **Kristi kropp, kyrkan**, är inte tänkt så (Mark 10:42f). Där levs jämbördighet, ömsesidig omsorg, aktning och medkänsla.

Evangelium: **Luk 1:1-4, 4:14-21** (*I dag har detta skriftställe gått i uppfyllelse*)

Söndagarna ”under året” tar oss i år med på en lång vandring bland pärlorna i **Lukas** evangelium. Lukas berättar i dag om början av Jesu offentliga verksamhet i Nasaret, men först får vi Lukas eleganta förord till hela boken (v. 1-4) – som säger mycket om honom själv! Han skriver på ett bildat sätt. Sin Jesusbiografi ser han ödmjukt som bara en bland ”många”. Han var inte själv vittne till Jesus utan tillhör andra generationen, men har tillgång till ögonvittnens berättelser och har noggrant efterforskat ”allt” och skrivit ner det kronologiskt korrekt.

Lukas öppnar sedan sin bok för oss genom att elegant låta sin huvudperson Jesus öppna Jesajas bok och så presentera ”programmet” (Jes 61:1 f). I Jesus verkar **Guds Helige ande** och han kommer med **glädjande** ord åt **fattiga och nödlidande** – där får vi samtidigt en rad nyckelord som är centrala i hela Lukas budskap. Med ”nådens år” (v. 19) menas nog friåret (3 Mos 25:8-22), då alla israeliter som råkat i slaveri skulle frigges. Vi lever just nu i ett annat jubelår – *Barmhärtighetens år* (2015/16) – då vi ska öva denna dygd. Lukas hade älskat denna sak!

Innan denna scen har Lukas berättat om Jesu tillblivelse och barndom. Där fanns samma poänger (**Anden** kom över Maria vid bebådelsen, Jesus föddes **fattigt** bland fattiga, änglarna förkunnade **glädje** över Betlehem). Varje söndag kommer Lukas nu att måla upp sitt Jesusporträtt åt oss. Vi har mycket att se fram mot! Lukas målar i glada färger och med tröstande ord. Han skrev grundligt. Låt oss läsa grundligt!

MÅNDAGEN I TREDJE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Sam 5:1-7, 10** (*Du skall vara en herde för mitt folk Israel*)

Tills detta hände var David kung i Juda, med säte i Hebron. Nu, då hans motståndare är borta, söker även de nordliga stammarna hans ledning. De har i grunden inget val. Gud ordnar sitt folk som ett ärftligt kungarike, ett experiment som skulle pågå i 500 år. Jerusalem – strategiskt väl placerat mellan de sydliga och nordliga stammarna – tas ifrån jevuseerna (ett folk som vi i övrigt inte vet något om). Staden blir residens, Davids personliga egendom, ”Davids stad” (v.7). Dess symbolkraft är ojämförlig – i Bibeln, nu och för evigt (jfr Upp 21:10). David avbildar Kristus: Må Gud förena vår splittrade kristenhet så att vi blir *en hjord* under *en herde* (jfr Joh 10:16; Hes 37:24)!

Evangelium: **Mark 3:22-30** (*Hur kan Satan driva ut Satan?*)

Dagens händelse är brutal. Bibelspecialisterna i Jerusalem har diskuterat fallet Jesus och dragit sin slutsats. De har nu rest hit till Galileen, inte för att träffa Jesus utan för att kungöra att Jesu mirakel med säkerhet är svartkonst. ”Beelzebul” (djävulen) betyder ungefär ”flugornas herre” (dvs. ”bajs-guden”). Pressen på Jesus är extrem. På Jesu initiativ kommer det här mötet till stånd (förmodligen har många lärjungar bett honom att agera). Jesus vill tala förnuft med de skriftlärdade: demonbesatthet är ju Satans verk. Om Jesus nu verkligen skulle agera i Satans tjänst skulle han väl inte förstöra Satans verk genom att nu jaga bort demonerna? Det faktum att Jesus faktiskt river ner vad Satan har byggt upp bevisar att Jesus agerar **mot** Satans intressen och är starkare än han. Att kalla detta goda för något ont är *hädelse*, en kränkning av Gud. Om man utmålar Guds godhet såsom något djävulskt, då kan man givetvis ALDRIG förlåtas. Man är då som sjuka som syr ihop munnen för att de inbillar sig att medicinen är gift. Detta är ”synden mot den helige Ande”. Människan är i stånd till att ge Gud ett envist och evigt NEJ. Mot det kämpar Guds JA förgäves.

Så länge vi lever kan *allt* förlåtas, också synder mot den helige Ande. Man kan ångra sig och bikta. Jesus talar inte om motståndarnas eviga dom utan om *den position de just nu intar*. Utifrån den attityden finns ingen frälsning. Jesus vill att de **lämnar den positionen** nu, genast. Därför är de inkallade till detta möte.

Talrika är de som hatar mig utan skäl (Ps 38:20).

TISDAGEN 25 januari:

DEN HELIGE APOSTELN PAULUS OMVÄNDELSE, fest

När det blir klart för oss att *Gud är verklig*, så blir nästa fråga hur vi står inför honom. Vi skäms för våra synder. Men Gud kan och vill förvandla oss, trots vår synd, till rena helgon. Så gjorde Gud med Saulus, också kallad Paulus, den mest inbitne, fruktade och effektive förföljaren av urkyrkan. Den uppståndne Jesus omvände honom genom ett

bländande ljus från ovan, den händelse vi hör om i dagens första läsning och som faktiskt berättas hela fyra gånger i Nya Testamentet (Gal 1:15-17, Apg 9:1-9, 22:6-11 samt 26:12-18). Jesus gjorde kyrkohataren till chefstänkare för sin lilla flock: 13 brev i Nya Testamentet går tillbaka till honom och ingår alltså i *Guds ord*. Paulus – av alla! – blev den som fick urkyrkan att öppna upp för icke-judar. Därmed kunde även våra folk bli medlemmar. Vi var en gång *Guds fiender*, som Paulus skriver (Rom 5:10), vi var hedningar, oförsonade med Gud, skrämmande som de ormar apostlarna skulle konfrontera enligt Jesu ord i dagens evangelium (Mark 16:18). Men kyrkans andliga makt besegrade vårt gift, vi blev kristna genom dopet och tron (Mark 16:16). Den helige kyrkofadern *Cyprianus* skrev att ormar och skorpioner är farliga på land men om de kastas i vatten kan de inte göra något. Han menade *dopets vatten* som får oss – som en gång Paulus – att verkligen bli Guds barn.

Festen idag, PAULUS OMVÄNDELSE, visar att den värste kan bli den bäste. Varför skulle det inte också gälla för var och en av oss? Vi kanske inte alla är Paulustyper som får plötsliga omvändelseupplevelser, men bara det faktum att vi tror på Jesus är bevis nog på att han lever i våra hjärtan. Skäl nog att tacka Gud i dag för det – t. ex. med den kända, gamla gospelsången:

Amazing Grace, how sweet the sound,
that saved a wretch like me.
I once was lost but now am found,
was blind, but now I see.

*Oändlig nåd mig Herren gav
och än i dag mig ger.
Jag kommit hem, jag vilsen var,
var blind, men nu jag ser. (Cecilia 422:1).*

Särskilda läsningar denna dag: Apg 22:3-16 eller Apg 9:1-22 och Mark 16:15-18

ONSDAGEN 26 januari:

S:T TIMOTHEOS och S:T TITUS, minnesdag

Medhjälpare! Utan dem fungerar inget i kyrkan. Dagens två helgon, TIMOTHEOS och TITUS, känner vi från Paulus brev till dem i Nya testamentet. De var med på några av hans dramatiska resor i Apostlagärningarna. Paulus omskar Timotheos för att lugna judarna, vilket han antagligen fick ångra senare (Apg 16:1-3). Titus omskar han inte – en utmaning för de kristna i Jerusalem som ännu höll hårt på judiska regler (Gal 2:1-5). Han skickade iväg Timotheos för att få ordning på den kaotiska församlingen i Korinth (1 Kor 4: 17-18 och 16:10-11) och ville även skicka honom till filipperna, för ”jag har ingen annan med samma förmåga att känna det rätta ansvaret för er. Alla tänker bara på sitt, inte

på Jesu Kristi sak” (Fil 2:20-21). Timotheos insätts slutligen som ledare – biskop säger vi idag – för de kristna i Efesos. Paulus skriver till honom, antagligen från en kall fängelsehåla i Rom, och ber honom komma med en mantel innan vintern (2 Tim 4:13, 21). Även Titus sänds till korinthierna, nämligen för att samla in pengar till de nödlidande kristna i Heliga landet. ”Han sade ja, då jag bad honom, och han var så ivrig att han självmant gav sig iväg till er” skriver Paulus (2 Kor 8:17). Titus lämnas kvar på Kreta för att stanna och tillsätta präster (vi ser att han har biskoplig fullmakt). ”Kreterna ljuger i ett och är odjur, glupska och lata” skriver Paulus varnande till honom (Tit 1:12-13) – man märker hur förtrogna de var. De två unga männen framträder aldrig med egna dagordningar, vi hör om dem enbart som lojala, engagerade medhjälpare som gärna tar på sig ansvar, den sortens kristna som lättar bördorna för kyrkans hårt belastade ledare.

Kyrkans bön på denna dag:

Evige Gud, du rustade de heliga Timotheos och Titus med apostolisk kraft och visdom. Låt oss på deras förbön leva rättrådigt och fromt i den tid som nu är, så att vi ser vårt saliga hopp infrias i vårt himmelska hemland.

Särskilda läsningar denna dag: 2 Tim 1:1-8 eller Tit 1:1-5 och Luk 10:1-9.

TORSDAGEN I TREDJE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Sam 7:18-19, 24-29** (*Vem är jag, Herre, Herre, och vad är mitt hus?*)

Överväldigad av förundran inför allt som Gud har skänkt och lovat David går denne in i den ännu provisoriska helgedomen. Där sätter han sig med hela sin litenhet och all sin tacksamhet. Vad kan han annat än be att det blir som Gud har sagt, även om han inte förstår varför Gud varit så god mot just honom? Kanske tänker han på en av sina egna psalmverser (Ps 8:5) och viskar: *Vad är då en människa att du tänker på henne, en dödlig att du tar dig an honom?* Dessa ord kan vi *alltid* be, t. ex. när vi tänker på Guds godhet, att han lovade syndare och fattiga Paradiset (Luk 6:20; 23:43).

Evangelium: **Mark 4:21-25** (*En lampa sätts på hållaren. Med det mått som ni mäter med skall det mätas upp åt er*)

Här sammanställer Markus några Jesusord, där varje mening skulle kunna stå för sig och tolkas separat. Dessa uttalanden är hos Matteus utspridda i andra och annorlunda sammanhang (och ska där tolkas motsvarande, se Matt 5:15; 7:2; 10:26; 13:12; jfr även Luk 11:33). Markus placerar dem direkt efter *mannen som gick ut för att så*, som vi hörde om i går. Då är det rimligt att se *lampan* som *Guds ord* (jfr Ps 119:105) – respektive de frukter ordet ska bära genom oss. Det finns inga skäl att skämmas för trons ljus och gömma det under en hink (sädesmättet i v.21) – mörkret ska ju skingras! (jfr Joh 1:5) Och varför dölja sanningen? Vi har fått öron för att höra, och när det rör sig om Guds ord ska vi lyssna extra noga (v. 23-24). På tal om det med sädesmättet: ta med dig ett stort mått

när Gud delar ut! Kom till honom med en säck, inte med en kopp. **Han vill ge.** Ge vad? Sitt ord och *förståelsen* av det. Den som har med sig stort, äkta intresse (en säck) ska få mycket och fatta mycket (jfr Ords 9:9). Den som bara lyssnar med ett halvt öra (en kopp) får inget, änglarna som öser upp vet hur han är: får han något kastar han det ifrån sig i missnöje eller överhopar dem med grova ord. Därför vägrar de. Vem vill kasta pärlor åt svin (Matt 7:6)?

Kom, alla ni som törstar... kom och få säd utan pengar (Jes 55;1)!

FREDAGEN I TREDJE VECKAN "UNDER ÅRET"

Första läsningen: **2 Sam 11:1-4a, 5-10a, 13-17** (*Du har föraktat mig och tagit hetiten Urias maka till hustru*)

David, den Gudstrogne, den utvalde, Guds favorit – här avslöjad som vidrig smygtittare, äktenskapsbrytare och lömsk mördare! Med tanke på de senaste dagarnas härliga läsningar är det närmast olidligt pinsamt. Bibeln är skoningslös i sin ärlighet: kungen som lät sina män riskera livet för honom på slagfältet (v. 1) förgrep sig på en av deras kvinnor. Det eskalerade snabbt till maktmissbruk, lögn och mord. Batseba kunde inte annat än lyda – reducerad till objekt för begär, som kvinnor i vår tids pornografi och många andra sammanhang. Men David respekterade *en* gräns: aldrig kom han på tanken att dölja brottet genom att släcka det försvarslösa, ofödda barnets liv!

Evangelium: **Mark 4:26-34** (*Säden gror och växer, man vet inte hur*)

Det finns stor skillnad mellan liknelserna hos Jesus – som oftast utspelas i galileisk lantlig miljö – och Paulus liknelser som gärna inspirerades av storstadens värld (t. ex. idrottsarenorna). De två dominerande personligheterna i Nya testamentet målar upp samma sak, på var sitt sätt. Glädje och jubel dånade från idrottsarenorna när någon hade vunnit. Glädje och jubel ljöd också överallt på landet när *skördetiden* var inne (v. 29). Alla i släkten, små och stora, hjälptes åt att samla Guds goda gåvor, den överflödande rikedomen, i ladorna. Man festade, tackade, dansade.

Vi dras nu med kyla och mörker. Dagens läsning leder våra tankar fyra-fem månader framåt då vi ska sjunga "I denna ljuva sommartid" och fyllas av *förundran* inför Guds skapelses underbara håvor. Så växer även Gudsriket kring oss av sig självt, vill Jesus säga, och vi behöver inte veta hur (v. 27). Vilka tröstande ord för alla som sliter ont i kyrkans tjänst och inte ser resultat! Vad märkligt att Lukas och Matteus inte har den uppmuntrande (och humoristiska) detaljen som Markus ger oss om bonden som bara behöver sova och vänta (var den för "passiv" för dem?). Jesus vill därmed säga att *Gud gör jobbet*. Så tveka inte: börja gräva någonstans, kasta ut Guds frön, han ger växten.

Förslag till fredagsoffer: Be en stund om välgång för småjordbrukare i hela världen.

LÖRDAGEN I TREDJE VECKAN ”UNDER ÅRET”

Första läsningen: **2 Sam 12:1-7a, 10-17** (*Jag har syndat mot Herren*)

Domen är stenhård – den visar Guds fullständiga medkänsla med Urias och Batseba och Guds rättfärdiga vrede över det som David utsatt dem för. *Synden föder död* (jfr Jak 1:15): Gud valde att ta tillbaka det barn som föddes. Det var fruktansvärt och obegripligt, men Gud vet vad han gör ... Observera att Gud förlåter David i v.13 men ändå straffar honom. Det illustrerar vad vi katoliker lär: syndaförlåtelse utesluter inte att synden måste sonas: genom *botgöring* – i Davids fall genom acceptandet av oundviklig förlust – sonar vi (vinner avlat). Annars lider vi efter döden i skärselden (*Katolska kyrkans katekes*, nr 1471-1479; 1030-1032). Alla som igår läste kyrkans liturgiska morgonbön *laudes* bad kung Davids ånger över sin synd. Den psalm som David skrev då i sin förkrosselse (Ps 51) är ett fast inslag i fredagens psalmodi.

Evangelium: **Mark 4:35-41** (*Vem är han? Till och med vinden och sjön lyder honom*)

Vilket drama! Markus känner till detaljer som att det skedde på kvällen, att andra båtar följde med (jfr skeppen i Ps 107:23), att Jesus sov i aktern på en dyna, att det rörde sig om en *virvelvind* (lite som en cyklon, d.v.s. nerifrån och upp, Bibel 2000 översätter med ”häftig vind” – plötsliga vindkast uppkommer inte sällan på denna sjö), vidare att Jesus använde en maktfull befallning, som när han drev ut demonen i Mark 1:25 (det ska väl förstås så att Jesus betvingar demonen som ytterst orsakat vinden).

Vinden är en bra bild av den osäkerhet, ja rädsla som lärjungarna måste ha börjat känna inför Jesus. Är han en profet? Titta hur han ligger och sover i båten liksom en gång profeten Jona som flydde från Gud (Jon 1:5)! Men Jona gick under i vågorna, Jesus tar kommandot över sjön. Vem är han då? Svaret ges *e silentio* genom Jesu handling: endast GUD kan rädda från storm och härska över havet (Ps 74:13; 89:10; 107:29). Psykologiskt talar dramat på sjön om vårt behov av TRO (v. 40). När vi är mentalt därute där kaoset vill svälja oss ska vi behålla samma lugn som Jesus, beslutsamt konfrontera uppgiften (stormen) och fokusera på att lyckas (ro i land).

De gladdes när det blev lugnt, han lät dem nå hamnen de ville till (Ps 107:30).
